

Előfizetési ára:

Egész évre 8.—
Fél évre 4.—
Negyed évre 2.—
Egyes szám ára
16 fillér.

BUDAFOK ÉS VIDEKE

Nyitltér sora
60 fillér.Előfizetési díjak
a kiadóhivatalba
küldendőek.

A BIAI JÁRÁS HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik hetenként egyszer.

Szerkesztik:

Miklós Lajos és François Lajos

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budafok, Kossuth Lajos-utca 21. sz.

A községi jegyző, mint népoktatásügyi tényező.

Irta és a „Biai Járási Jegyző-Egylet”-nek Budakeszin 1911 évi augusztus hó 23-án tartott korona-gyűlésén felolvasta
Csontos József, biai segédjegyző.

Az állami közigazgatásnak egyik legnevesebb feladata, a nemzet szellemi fejlődésének alapfeltételeit, a műveltségnek alap-
elemeit a nemzet minden rétegében lerakni, fejleszteni és kiépíteni. Ezt a nemes feladatot szolgálja a népoktatási közigazgatás, melynek egyik alapvető képezi, hogy az állam, a haza érdekében kötelessége mindenkinek a műveltség amaz elemeit elsajátítani, melyek folytán az állampolgári jogok gyakorlásában az államnak becsületes, hasznos és értelmes polgára lehessen.

A népoktatásügy felvirágzása tehát nagyrészt attól függ, hogy a tankötelezettségnek teljes érvény szerzettessék. Ezen követelmény körül igen sok fontos teendő jut a községi előljáróság fogalmába burkolt értelmi faktornak, a községi jegyzőnek. És e feladatok lelkiismeretes teljesítése által a községi jegyzők a népoktatásügy egyik igen fontos tényezőjévé válnak. Eltekintve a népoktatási tanintézetek különféle jellegétől s a népiskolai hatóságokról szóló 1876 évi XXVIII. t. c. a községi népoktatási intézetekre vonatkozó szakaszaitól, úgy ezen, mint a népoktatás ügykörébe vágó minden törvény szerint vannak a községi előljáróságoknak olyan kötelességei, melyek bármint jellegű népiskolával szemben fennállanak. E kötelességek egyik legfontosabbikát képezi a tankötelezettség teljesítésének ellenőrzése.

Nézzük meg röviden miket ír elő a törvény e tekintetben a községek részére; mennyiben felelnek meg a községek ezen követelményeknek; mik azok az akadályok, melyek mintegy utját szegik a törvény érvényesülésének; s végül mik lehetnének azok a törvény keretén belül megengedhető intézkedések, amelyek segítségével a tankötelezettség alapvető legalább megközelítőleg is érvény volna szerezhető.

A tankötelezettség teljesítésének ellenőrzését a 2085—907 eln. V. M. rendelet szabályozta legutóbb, amely rendelet azáltal, hogy a tankötelesek összeírását csupán az iskolába be nem iratkozottak összeírására redukálta, nagyban megkönnyítette az előljáróságok feladatát. Bármint intézkedjenek azonban a rendelkező szabályok, a különféle formájú és mintájú lapok és kimutatások szerkesztésének labirintusában inkább csak száraz statisztikai célt szolgálunk.

Ha az általános tankötelezettség elve érvényesülésének akarunk szolgálatot tenni, akkor minékünk az illető iskola vezetőjével mindenkor teljes egyetértésben kell eljárunk.

Igy a tankötelezettség teljesítésének ellenőrzésében is. Azt, hogy valamelyik iskolai

növendék hanyagul teljesíti iskolai kötelezettségét, az előljáróság a mulasztási kimutatásokból tudja meg. Minden iskola vezetője ugyanis a látogatási napló alapján havonta két ízben kimutatást tartozik adni azon tanulókról, akik az elmúlt félhó folyamán az iskolától igazolatlanul elmaradtak. Az előljáróság azután tartozik a mulasztó gyermek szülőjét a törvény következményeire figyelmeztetve meginteni, illetve bírsággal sújtani.

Mivel sok esetben hangzott már el panasz aziránt, hogy az előljáróságok az iskolaszék által kimutatott mulasztó gyermekek szülőivel szemben nem járnak el kellő szigorral, hogy a kirótt bírságokat nem hajtják be; néhány szóval meg kell emlékezni a mulasztási kimutatásoknak az illető iskolai hatóságok részéről szokásos helytelen kezeléseiről.

Nem is szólva ama tényről, hogy akadnak iskolák, melyektől az egész tanidő alatt egyetlen kimutatást kapunk, legáltalánosabb eljárás a következő: Az iskola vezető tanítója megkereszi a mulasztási kimutatást, feltünteti abban a bírságokat, majd aláírja azt az iskolaszék elnöke s további eljárásra azonnal átadja az előljáróságnak.

Mikor aztán az előljáróság szigorral lép fel a mulasztó gyermek szülőivel szemben, az elmegy az iskolai hatósághoz és akkor hoz felmentvényt, illetve mulasztási igazolványt. Ez az eljárás helytelen és ellenkezik a rendelettel. Világosan kimondja a törvény és a miniszteri rendelet, hogy az iskolaszék mindenekelőtt maga tartozik felülvizsgálni a mulasztási kimutatásokat, az első ízben mulasztó gyermekek szülőit ő tartozik meginteni s csak ennek megtörténte után teszi át a kimutatást az előljárósághoz, mert mikor a bíróság behajtásáról van szó, akkor már felmentésnek helye nincs.

Hogy aztán az előljáróság miként hajtja be a bírságokat? Megvalljuk, bizony nehezen. Igaz, hogy a végrehajtás neménél a törvény kivételt nem ismer, hogy az iskolamulasztási bírságok még a napszámosoktól is behajtandók, — csak hogy igen mélyreható szociális okai vannak ama körülménynek, hogy a népoktatás ügyének mind a mai napig teljes érvény nem volt szerezhető, hogy a népoktatási törvény és rendeletek nemes intenciója mindezeig át nem plántálódott a nép lelkébe, hogy tudniillik ne azért küldené gyermekét az iskolába, hogy otthon ne rosszkodjék és otthon ne egye a kenyert, hanem mintegy lelki szükség képen, örömmel; igenis azért, hogy ottan erkölcsileg és szellemileg gyarapodjék.

Legfőbb akadálya a tankötelezettség érvényesülésének maga a való élet, amelyet megváltoztatni módunkban nem áll.

Gondoljuk meg csak! Melyik ember gyermeke mulasztja leginkább az iskolát? Azé-e aki játékban él, vagy pedig azé, aki küzd a létért? Alig, hogy eljön a tavasz, szinte

néptelenné válik az iskola ugyannyira, hogy még a törvényben előírt tanidő sem tartható be pontosan. Elmennek a gyermekek a helyi viszonyok szerint különféle munkára, mert úgy akarják maguk a szülők.

És ha átérezzük annak a szegény embernek a sorsát, aki 2—4 gyermekét küldi napszámmunkára, hogy egy kis ruhávalót keressen magának, aki rá van utalva arra, hogy a mindennapi kenyér megkeresésében már gyenge gyermekeinek néhány krajcárját is igénybe vegye, azzal az emberrel szemben a törvény szigora dacára, a humanizmus érzelme is megszólal lelkünkben, az ilyen ember feje alól bizony nehéz elvenni a vánkost.

S ha pedig más oldalról vizsgáljuk azután a dolgot és figyeljük a falu népet, mi, akik napról-napra érintkezünk azzal, akik között élünk és tapasztaljuk egyiknek korlátoltságát, tudatlanságát, a másiknak tudakos okoskodását, üres szájhösködését, tiszteletet nem ismerő magatartását; lehetetlen be ne látnunk, hogy ezen állapotnak oka a hiányos iskolai nevelésben rejlik.

Es minékünk községi jegyzőknek, kik mintegy praedestinálva vagyunk a népet felvilágosítani, oktatni, vezetni, — minden rendelkezésünkre álló törvényes eszközt meg kell ragadnunk, talán a törvény teljes szigorával kell eljárunk, hogy a nép tudatlansága megszűnjék, kebelebből az álokoskodás kiirtassék. Oktassuk, neveljük a felnőtteket, hogy azok neveljék gyermekeiket. Értessük meg velük, hogy az a néhány krajcár, amit azok a zsenge koru gyermekek keresnek, nincsen arányban azzal az erkölcsi veszteséggel és romlással, amelynek az iskolán kívül ki vannak téve.

Közérdeku felolvasások, tanulságos előadások, magyarázatok tartásával ébresszük a nép lelkében a tanulás iránti vágyat és szeretetet.

A tudakos demagógia, mely a nép bizonyos rétegében el van terjedve, szintén arra sarkal bennünket, hogy legyünk tevékenyek a népoktatás érdekében.

Ez ellen a demagógia ellen, mely kérkedő és a tudatlanok előtt imponáló frázisaival azokat ellenünk izgatja, küzdenünk kell s e küzdelem sikerét csakis a józan és helyes népnevelés, valamint a népoktatás terén reánk rótt törvényszerű kötelességeink szigorú, de humanus és lelkiismeretes teljesítése által érjük el.

Ismerjük el tehát e kötelességeinket, ne csak a törvény szerint, de ismerjük el és teljesítsük a haza, a társadalom s maga a nép érdekében, melynek körében élünk. Neveljük a falu gyermekeiből becsületes, hasznos, értelmes polgárokat, mert mint az irás mondja:

„Elvéssz a nép, amely tudomány nélkül való.”

Kultúrest a polgáriskolában.

A budafoki társadalomnak a téli hónapok szerda estjéi most már meghonosodott szórakozást nyújtanak. E napokon nyílik meg az iskolaajtó a felnőttek előtt, hogy a szabad liceumi előadások során utitanulmányok és természettudományi kutatások legújabb eredményeit, költők lelkivilágát, avagy a családi-élet közhasznú tanácsait hirdesse az irántuk érdeklődőknek.

Ez is a XX-ik század ingyentejéhez tartozik, mert mindig jobban kuszálódó társadalmi viszonyaink között legszükségesebb szellemi táplálék: a művelődés; sőt szeltemben-hosszában hirdetett tanács már, hogy életfonalunk helyes lebonyolítását csak a józan értelmesség vezérelheti.

Ezek tudatában alapította meg a budafoki polgáriskola lelkes tanártestülete a szabad liceumi előadásokat, melyek színvonalának nem csak fenntartásán, hanem állami emelésén fáradozik. Vetítógéppel kísért előadásokhoz a legkényesebb igényeket is kielégítő képeket drága pénzen veszi meg, mutatja be és hogy annyi erővel is bírja, külön »Kulturalap«-ot tart fenn a költségek fedezésére. E kulturalap növelése céljából folyó hó 25-én (szombaton) az iskola tantestületei a helybeli ifjúsággal az intézet tornacsarnokában művészi színvonalu műsorral jótékonycélu táncestélyt rendeznek, melyre a következő meghívót bocsátották ki:

Meghívó. A budafoki állami polgáriskolák tantestülete a szabad liceumi előadásokat fenntartó »Kulturalap« javára az intézet tornacsarnokában 1911 évi november hó 25-én »Kultur-estet« rendez, melyre Uraságodat (családjával) meghívja Mihalik Sándor igazgató, a fiúiskolai tantestület: Balassa Sándor, Kolb Lajos, Mayer Emil, Mezey Lajos, Pösch János, Weixlgärtner Ármán, a leányiskolai tantestület: Bárány Margit, Érdeky Gabriella, Häusler Antónia, Liedemann Margit, Palugyay Margit, Selymessyné W. Viktoria, Walkovszky Margit, Windisch Hilda. — Az estély kezdete pontban fél 9 órakor. — Belépő-díj: személyjegy 2 korona, családijegy (3 személyre) 5 korona. — Felülfizetéseket a kulturális cél érdekében halásan fogadjunk. — Műsor: 1. »Pázmán lovag« Irta Arany János, szavalja Bodnár Jenő. 2. Schumann: »Fantázia«, Schubert: »Impromptu« Zongorán előadja Nászay Teri. 3. Verdi: »Il Trovatore« Leonora áriája, Kaldi Gyula: »Csalogánydal«, P. Mascagni: »Cavalleria Rusticana« Santuzza ária. Énekli: Gruber Richárdné, zongorán kíséri: Nászay Teri. 4. »A Balklralynő«, vigjáték 1 felvonásban. Irta Berczik Árpád. Szereplők: Füleki Belizár Herczegh István, Matild, neje Hegyi Olga, Sári, leányuk Bossányi Gizi, Szabó Elemér Barna Sándor, Fodor Thasziló Fischer Gusztáv, Temesi Laci Mayer Emil, Gyarmathy Pi. ta Horváth Gyula, Kereszti Ábris Berrar Gyula, Jean Bossányi Imre. Noszkay János sugó, Bodnár Jenő rendező. Műsor után tánc. Az estély családi jellegű, minden fényűzést mellőzünk.

Szabad liceum.

— Első előadás. —

Egy kis villamossztrájk ellenére is igen sikerült volt B. Balogh Benedek az ismert földrajzi utazó évadmegnyitó nagyérdékű előadása.

Alig 2—3 kép vetítése után kiégett az utcán, az iskola előtti oszlopon a biztosító. Ez az eset már tavaly is megtörtént. Pedig ha az utcán erősebb biztosítót alkalmaznának, mint a tornaterembeli, akkor a tornateremben égne el, ezt a gyengébbet utneki az áram s ez egy pillanat alatt ott pótolható volna. De alig pótolta háromnegyed 9 órakor az előhívott szerelő az utcai biztosítót, hiába tartották az ivlámpa szeneit félve távol egymástól, megint kiégett ez is, míg a tornaterembeliek sohse égtek még el. Reméljük hasonló incidensek már nem fognak előfordulni.

Ezen intermezzo betöltésére rövidre szánt bevezetését a tárgyában otthon előadó bámulatos ügyességgel háromnegyed órára nyújtotta s beszélt érdekesen, vonzóan, mindenki figyelmét lekötve.

Végigvezette a hallgatóságot a híres transzibériai vasut-vonalán, Budapesttől Wladiwosztokig, e 12.080 km. hosszú uton, melyet hajdan egy esztendő alatt tettek meg, míg ma 12 nap alatt megtehető. Beszélt e mesés vasut kényelméről, fel lévén szerelve vendéglővel, fürdővel, halókocsikkal, fényképező kamrával. A vonat repül s folyton új tájak tűnnek az ember szeme elé. Oroszországon túl megjelenik a láthatáron egy-egy gyár is, nemesített állatok legelnek a mezőkön, sőt falvak mentén itt-ott egy-egy iskola is feltűnik. Oroszország megmozdulása ez, utja a nyugati kultúra felé! De lassan eltűnnek a kettős keresztü templomok s megjelenik a félhold. Baskii földön járunk. E hajdan vitéz katonanép az koldus, elszegényedett. A vonat tovarepül az Ural havas-jeges bércei között. Óriási vasbányák tűnnek fel itt Oroszországnak leendő ipari központján Az Uralban. Kaukázusban, Szibériában rengeteg holtan heverő kincs várja az időt, amikor az ember halottaiból feltámasztja. Elérkeztünk két kontinens határközébe. Nevezetes pont ez, Hány százezer veszendőbe ment élet mondott itt Isten-hozzádot hazájának. Hány száműzött könnyei öntözték e határkövet. Így elérünk az Obi folyó mocsaras síkjára, melynek vidéke ma már több gabonát termel, mint egész Nyugat-Europa. Ezért igen nagy ide a szegény orosz nép kivándorlása. Innen tovahaladva elfogy az orosz telepes, feltűnik a pusztá őslakója, a kirgiz. Elhagyva Szibéria folyóit egymásután, közben egy-egy megriadt medve is feltűnik a láthatáron. Hazája ez — az őserdő végignyulik egész a Csendesoczeánig. E vidéken van az ázsiai orosz birodalom legnagyobb városa: Irkutok Gyönyörű havas táj ez, vetekedik az alpesekkel. Így érünk el Mongolin fatlan, horokos sivatagjába, gulyák és ménesek ezrei következnek, cifra szürös de copfos csikósokkal. Majd perzselő pusztai levegőre érünk s a Khingán hóval borított csucsai következnek. Így érkezünk a Sungari folyóhoz s érintjük a pestis rettenetes fészket. Innen már khinaiak között vezet az ut s elérünk Wladiwosztokba, az oroszok egyetlen Csendestengeri kikötőjébe, amely szerintük bevehetetlen.

Az előadó adatait mindvégig legélénkebb módon fűszerezte s előadását lelkesen megtapsolták.

HIREK.

Szabad-liceumi előadások.

Hatodik esztendeje már, hogy a budafoki polgári iskolák tanári testülete első szabad-

liceumi előadását rendezte Budafokon. Kezdetben 20—30 hallgató előtt folytak le ezen ismeretterjesztő felolvasások, ma máre liceumi estéknek százakra menő közönsége van. Életrevaló, hathatós eszköze a szabad-liceum a kultúra terjesztésének. Közhasznú ismeretek, új társadalmi, szociális eszmék, a technika egy-egy új csodája, idegen országok, népek ismertetése szerepelnek ezen esték programján, vetített képekkel kísért népszerű előadásban.

Az ezidei program méltóan sorakozik az előzők mellé. A siker ezidén sem lehet kisebb az eddigieknél s kell, hogy méltóan jutalmazza a polgári iskola tanárainak nemes ügybuzgalmát, aldozatkésztségét.

Az előadások sorrendje a következő:

1. November 15-én: Szibéria hósvatagjain keresztül. (Budapesttől Wladiwosztokig, végig a transzibériai vasuton.) Vetített képekkel. Tartja Baráthosi Balogh Benedek, szűvárosi polgári iskolai tanár, földrajzi utazó.

2. November 22-én: A rénszarvas hazájából. (Lappföld természeti szépségei, népe és népének életmódja.) Vetített képekkel. Utazásai alapján tartja Ispanovics Sándor, székesfűvárosi polgári iskolai tanár.

3. November 29-én: Utazás a csodacsép Ceylon szigetre. Vetített képekkel. Utazásai alapján tartja Bárány Nándor, székesfűvárosi tisztviselő.

4. December 6-án: Budafok és környéke a római hódoltság idejében. Vetített képekkel. Tartja Mihalik Sándor állami polgári iskolai igazgató.

5. December 13-án: Tripolisz, az olasz-török háboru színhelye. Vetített képekkel. Tartja Kolb Lajos, áll. polgári iskolai tanár.

6. December 20-án: Egy nyáron át a jeges-tenger vidékén. (A szamojédek és zürjének közt.) Vetített képekkel Tartja Baráthosi Balogh Benedek, székesfűvárosi polg. iskolai tanár, földrajzi utazó.

7. Január 3-án: A talyigától a repülőgépig. (A posta és közlekedés a régi ipőkben.) Vetített képekkel. Tartja Pösch János, állami polgári iskolai tanár.

8. Január 10-én: Vörösmarty Mihály és költészete. Szavalatokkal. Tartja Balassa Sándor, állami polgári iskolai tanár.

9. Január 17-én: Budafok és környéke a népvándorlás idejében. Vetített képekkel. Tartja Mihalik Sándor, állami polgári iskolai igazgató.

10. Január 24-én: Szentpétervár és Moszkva. Vetített képekkel, Tartja Kolb Lajos, állami polgári iskolai tanár.

11. Január 31-én: A betegápolásról. Tartja Dr. Spitzer Gusztáv, községi orvos.

12. Február 7-én: Utazás a mesés Indiába. Vetített képekkel. Tartja Bárány Nándor, székesfűvárosi tisztviselő.

Az előadások este pontosan 8 órakor kezdődnek. Belépti-díj nincs.

— Budafok község képviselőtestülete folyó hó 7-én rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen a következő határozatok hozattak. A budafoki róm. kath. káplánok évi ellátási díjat az eddigi 305 koronáról 1911 január hó 1-től kezdődő hatállyal 500 koronara emelte fel a képviselőtestület, s egyben évi 15 korona utiatalányt szavazott meg részükre a közgyűlés. Weisz Samu és fia cég telekvételi ügyének tárgyalása határozatképtelenség miatt a december hó 12-én tartandó közgyűlés napirendjére utaltatott. Heinrich Mártonnak ingatlanára bekebelezett szegényalapkövetelés törlése iránt az engedély

megadott. Franyó Ferenc, valamint Hochbaum Ferenc telekfelosztását engedélyezte a közgyűlés. Kiskoru Zuber József budafoki illetőségének megállapítása iránti kérelmét elutasította a képviselőtestület.

A közgyűlés legfontosabb tárgya a vízvezetési szabályrendelet módosítása volt. Az előljáróság javaslatot terjesztett elő a vízdíj valamint a vízmérő órák kölcsöndíjának felemelése, a vízvezetési bizottság megszüntetése, s az eddigi vízvezetési szolgálai állás helyett vízvezetési szerelői állás rendszerezése iránt. Az előljáróság javaslatát alaposan megindokolta. A vízdíj felemelését azért tartja szükségesnek, mivel a vízvezeték szűrőkészülékének megrongált állapota a községnek naponkint igen nagy kárt okoz a kárt, amely a megszürt vezetékviz folytonos elcsurgásában nyilvánul, a község magától más módon elhárítani nem tudja, — a szolgáltatott víz árának felemelését kénytelen javasolni. Bármily méltánytalan dolog is, a fogyasztókkal megfizettetni olyan kárt, amelynek okozásában nekik részük nincs, — mégis kétségtelen, hogy a község e kár fedezéséről valami módon gondoskodni köteles lévén, a javasolt intézkedéssel a legkézenfekvőbb megoldást választotta. A mi véleményünk szerint e kár okozójának egyedül a község képviselőtestülete tekinthető, amely — bár a szűrők hiányairól évek óta tudomása van, a javításra szükséges összeg megszárazását mégis következetesen megtagadja. S őszintén sajnáljuk, hogy törvényeink nem adnak módot arra, hogy e kórok a bölcs képviselőtestületen behajthatnának. Ez talán elvonná a kedvét a képviselőtestület sok tagjának attól, hogy újabb és újabb honmentő ideák felvetésével a község e legegységesebb, legsürgősebb szükségletének kielégítését állandóan megakaszthassa.

A vízmérő órák kölcsöndíjának felemelése azért vált szükségessé, mivel a község a vízmérő órákra mindeztideig alaposan ráfizetett a javítási és hitelesítési költségek nagysága miatt. A vízvezetési bizottság megszüntetése pusztán azon okból javasolt, mivel e bizottság emberemlékezet óta amugy sem működik. Mindenesetre elégséges ok ez a megszüntetés elhatározására. A vízvezetési szolgálai állás helyett egy községi szerelői állás rendszeresítése igen életrevaló idea, ami a községnek csak előnyére válhat s mindenesetre jelentős megtakarításokat fog jelenteni a vízvezetési költségek és kiadások rengeteg birodalmában.

A képviselőtestület elvben helyeselte a vízvezetési szabályrendelet fentjelzett módosításait s e módosítás tervezetének elkészítésével a községi főjegyzőt bizta meg.

Folyó hó 9-én a község 1912. évi költségvetését tárgyalta a képviselőtestület. A költségvetés-tervezeten mindössze annyiban eszközölt a képviselőtestület változtatásokat, hogy a segélyezett szegények jegyzékéből néhányat törölt. E közgyűlésen Dr. Donszky Árpád községi képviselő szóvá tette a budafoki utcák közveszélyes köztisztasági állapotát s indítványára a képviselőtestület megbizta a községi főjegyzőt egy vármegyei szabályrendelet-tervezet elkészítésével és annak a törvényhatóságnál való kieszközölésével. E szabályrendelet büntetés szankciója alatt köteleességévé tenné a háztulajdonosoknak a gyalogjárók, valamint a kocsit hetenkénti alapos tisztítását s megoldja egyszersmind a községi szemétfuvarozás régóta vajjudó kérdését is. Ugyanezen közgyűlésen elhatározta a képviselőtestület, hogy a jövőben a víz-

mérő órák számát a lehetőség szerint redukálja s a fogyasztók számára pauszálékat engedélyez. Elhatározta egyszersmind a vízvezetési szabályrendelet olyértelmű módosítását, mely szerint a vízvezeték bevezetése minden háztulajdonosnak köteleességévé tétessék.

— **Kitüntetett gyárosok.** A lefolyt turini nemzetközi kiállításon a budafoki gyárosok közül Brázay Kálmán sóborszesz és piperezappan-gyáros a grand prixxel, Herz és fia zománcedény sajtoló és fémáru-gyár és a gróf Keglevich István utóda cognac-gyár diszoklevéllel, a Naxos csiszolóáru-gyár pedig aranyéremmel lett kitüntetve.

— **Áthelyezés.** A vármegye alispánja Bénérd Géza tb. szolgabíró a ráckevei járásból szolgálattételre a biai járásba osztotta be.

— **Esküdtek kisorsolása.** A pestvidéki kir. törvényszék folyó év december 4-től december 17-éig terjedő esküdtszéki ülészakára Budafokról Holló Ferenc, Endresz István és Galambos Lajos; Nagytétényről pedig Stiff Béla lett mint rendes esküdt kisorsolva.

— **Vármegyei pótdadók.** A hivatalos-lap kimutatása szerint az állami adók arányában a folyó évre kivetett vármegyei közigazgatási pótdadó a biai járás 16 községére 10387 korona 95 fillérben van megállapítva. Ezen összegekből Budafokra esik 2961 korona 89 fillér közigazgatási pótdadó és 1480 korona 94 fillér katonabeszállásolási pótdadó.

— **Megnyílt ovoda.** A Tóth József-utcai ovoda e hét folyamán megnyitott. Az ezen körzetbe tartozó gyermekek beiratása megkezdődött.

— **Allitaskötelesek jelentkezése.** A jövő évben sorozás alá kerülő 1889, 1890 és 1891 évben született ifjak jelentkezési kötelezettségére felhívjuk az érdekeltek figyelmét. Jelentkezni lehet a községi előljáróságnál a hivatalos órák alatt legkésőbb november 25-ig.

— **Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye gazdasági egyesülete** igazgató választmánya, ugysis mint vármegyei mezőgazdasági bizottsága gróf Keglevich Gábor egyesületi elnök elnöklété alatt folyó hó 6-án ülést tartott. Serfőző Géza titkár előterjesztése után tárgyalta a közigazgatás által véleményezés végett áttett ügyeket. A hadsereg ellátása ügyének előkészítésére egy bizottság küldött ki. Két gazdakör megalakulása tudomásul vétetett. Az állatdíjazásokra nézve új tervezet állapított meg, mely szerint jövőben az állatdíjazások nem körzetenként, hanem községenként fognak megtartatni. A községi állattenyésztési társulatok és állatbiztosító szövetkezetek létesítése ügyében a kölcsönös állatbiztosító szövetkezettel tárgyalások indítottak meg és ennek eredményéhez képest a szövetkezetek szervezése megindították. Jelentés tétetett a tenyész-állatbeszerzésekről és az akció ideiglenes megszüntetéséről. Mozgalmat indit az egyesület, hogy a cséplőgép vállalkozók által alkalmazott munkások jövőben az országos gazdasági munkáspénztárnál biztosítottassanak. A megtörtént állatdíjazásokról jelentés tétetett. Egyes községek apaállat beszerzésekre segélyben részesítettek. Új tagok vétettek fel. Az egyesület új alapszabályai életbeléptetésére a szükséges intézkedések megtétettek. Az egyesület közgyűlése november hó 27-én délután fog a Megyeház termében megtartatni. Az állattenyésztési szakosztály és a lótenyészbizottmányi szakosztály ügy-

körébe tartozó ügyek Darányi Béla és Reusz Henrik elnöklété alatt tartott szakosztályi gyűléseken készítettek elő. Az állatdíjazásokat a megyében dühöngő száj és körömfájás miatt csak október hóban tarthatta meg az egyesület. Állatdíjazások eddig Szabadszálláson, Kiskörösön és Aszódon tartattak, hol az anyag minőségéből az állattenyésztés fejlődésére lehet következtetni, legutóbb pedig október hó 22-én Czegléden tartott ló és szarvasmarha díjazás, hol igen kiváló minőségű anyag mutatott be. Sikeres községi díjazások tartattak ezeken kívül Harta, Dunapataj, Püspökhatvan és Páty községekben. Legközelebb Zsámbékon és Pilisvörösváron tart még az egyesület nagyobb díjazást és ezzel az idei díjazások be is fejeztetnek. Előirányzatba volt véve a lódíjazásokra 1500 korona állami és 300 korona egyesületi díj. Szarvasmarha díjazásokra 1280 korona egyesületi és 2000 korona állami díj. A gazdasági egyesület tudomására hozza tagjainak, hogy oly talajokon, melyek a dohánytermelésre alkalmasak, a dohányjövedéki igazgatóság hajlandó a dohánytermelésre újabb, vagy az eddiginél nagyobb területeket engedélyezni. Felhívja erre a gazdák figyelmét, mert a dohánytermelés kellő beruházás és kezelés mellett szép jövedelmet biztosít és a kisgazdák is felkarolhatják ezt a jövedelmező termelési ágat.

— **Elveszett.** Vasárnap, folyó hó 5-én a Kereszt-, Hossz- és Szálloda-utcai utvonalon egy 1911 évre szóló zsebnaptárt vesztettem el, melyben szüleim arcképe volt. Kérem a megtalálót, sziveskedjék azt Kereszt-utca 11. szám alatt leadni. Rodaut János.

— **Villamos vasut Budakeszire.** A m. kir. kereskedelmi miniszter Fuchs Hugó okl. mérnöknek a budapesti I-ső kerületben a Zugliget és Budakeszi utak elágazásától (Szép Ilonától) a Budakeszi-ut mentén Budakeszi községnek Kereszt-utcájáig vezetendő helyiérdekű villamos vasut vonalra az 1911. évi október hó 20-án kelt rendelettel kiadott előmunkálati engedély érvényét a lejáratától számítandó további egy év tartamára meghosszabbította.

— **Megszöktek az aszódi javítóintézetből.** Régebb idő óta lakója mar az aszódi javítóintézetnek Prim Lőrinc 19 éves Budafoki suhanc, akit többrendbeli lopás miatt ítél a törvényszék javító-nevelésre. Ezidén másodszor szökik meg az intézetből e jeles ifju. Először ez év nyarán szökött meg s hazajött Budafokra. Másodszor e hó 2-án egy Bezzeg Mihály 17 éves tóketerebesi suhancal. E hó 5-én reggel fogták el őket Derecskey Béla, Szijártó István, Rigl Ignác és Nagy József községi rendőrök s így e nagyreményű ifjak újra visszakerültek az aszódi javítóintézet falai közé, melynek mind-ezideig nem sikerült őket »megjavítani«.

— **Minden izében hazai** gyártmány a Réthy Béla gyógyszerész eredeti pemetefucukorkája, a köhögés és rekedtség hirneves háziszere. A csinos kék papirdobozok, melyeken mindenkor rajta van a készítő aláírása, szintén hazai gyártmány. Számos hamisítvány lévén, a Réthy-névre különösen kéretik ügyelni.

— **Rádium-források.** Már a nyár folyamán alkalmunk volt megemlékezni azokról a fel-tűnést keltő kutatásokról, melyeket Párisban élő hazánkfia, dr. Pzilárd Béla, a Curie-féle laboratórium volt assistense és jelenleg a »Laboratoire de Recherches Radioactives«

Kultúrest a polgáriskolában.

A budafoki társadalomnak a téli hónapok szerda estjei most már meghonosodott szórakozást nyújtanak. E napokon nyílik meg az iskolaajtó a felnőttek előtt, hogy a szabad liceumi előadások során utitanulmányok és természettudományi kutatások legújabb eredményeit, költők lelkivilágát, avagy a családi-élet közhasznú tanácsait hirdesse az irántuk érdeklődőknek.

Ez is a XX-ik század ingyentejéhez tartozik, mert mindig jobban kuszálódó társadalmi viszonyaink között legszükségesebb szellemi táplálék: a művelődés; sőt szélében-hosszában hirdetett tanács mar, hogy életfonalunk helyes lebonyolítását csak a józan értelmesség vezérelheti.

Ezek tudatában alapította meg a budafoki polgáriskola lelkes tanártestülete a szabad liceumi előadásokat, melyek színvonalának nemcsak fenntartásán, hanem állami emelésén fáradozik. Vetítőgéppel kísért előadásokhoz a legkényesebb igényeket is kielégítő képeket drága pénzen veszi meg, mutatja be és hogy annyi erővel is bírja, külön »Kulturalap«-ot tart fenn a költségek fedezésére. E kulturalap növelése céljából folyó hó 25-én (szombaton) az iskola tantestületei a helybeli ifjúsággal az intézet tornacsarnokában művészi színvonalu műsorral jótékonycélu táncestélyt rendeznek, melyre a következő meghívót bocsátották ki:

Meghívó. A budafoki állami polgáriskolák tantestülete a szabad liceumi előadásokat fenntartó »Kulturalap« javára az intézet tornacsarnokában 1911 évi november hó 25-én »Kultur-estet« rendez, melyre Uraságotat (családjával) meghívja Mihalik Sándor igazgató, a fiúiskolai tantestület: Balassa Sándor, Kolb Lajos, Mayer Emil, Mezey Lajos, Pósch János, Weixlgärtner Ármán, a leányiskolai tantestület: Bárány Margit, Érdeky Gabriella, Häusler Antónia, Liedemann Margit, Palugyay Margit, Selymessyné W. Viktoria, Walkovszky Margit, Windisch Hilda. — Az estély kezdete pontban fél 9 órakor. — Belépő-díj: személyjegy 2 korona, családjegy (3 személyre) 5 korona. — Felülfizetéseket a kulturalis cél érdekében halásan fogadjunk. — Műsor: 1. »Pázmán lovag« Irta Arany János, szavalja Bodnár Jenő. 2. Schumann: »Fantázia«, Schubert: »Impromptu« Zongorán előadja Nászay Teri. 3. Verdi: »Il Trovatore« Leonora áriája, Kaldi Gyula: »Csalogánydal«, P. Mascagni: »Cavalleria Rusticana« Santuzza aria. Éneklő: Gruber Richardné, zongorán kísérő: Nászay Teri. 4. »A Bálkirálynő«, vigjáték 1 felvonásban. Irta Berczik Árpád. Szereplők: Füleki Belizár Herczegh István, Matild, neje Hegyi Olga, Sári, leányuk Bossányi Gizi, Szabó Elemér Barna Sándor, Fodor Thasziló Fischer Gusztáv, Temesi Laci Mayer Emil, Gyarmathy Pieta Horváth Gyula, Kereszti Ábris Berrar Gyula, Jean Bossányi Imre. Noszkay János sugó, Bodnár Jenő rendező. Műsor után tánc. Az estély családi jellegű, minden fényűzést mellőzzünk.

Szabad liceum.

— Első előadás. —

Egy kis villamossztrájk ellenére is igen sikerült volt B. Balogh Benedek az ismert földrajzi utazó évadmegnyitó nagyérdemű előadása.

Alig 2—3 kép vetítése után kiégett az utcán, az iskola előtti oszlopon a biztosító. Ez az eset már tavaly is megtörtént. Pedig ha az utcán erősebb biztosítót alkalmaznának, mint a tornaterembeli, akkor a tornateremben égne el, ezt a gyengébbet utné ki az áram s ez egy pillanat alatt ott pótolható volna. De alig pótolta háromnegyed 9 órakor az előhívott szerelő az utcai biztosítót, hiába tartották az ivlámpa szeneit félve távol egymástól, megint kiégett ez is, míg a tornaterembeliek sohse égtek még el. Reméljük hasonló incidensek már nem fognak előfordulni.

Ezen intermezzó betöltésére rövidre szánt bevezetését a tárgyában otthon előadó bámulatos ügyességgel háromnegyed órára nyújtotta s beszélt érdekesen, vonzóan, mindenki figyelmét lekötve.

Végigvezette a hallgatóságot a híres transzibériai vasut vonalán, Budapesttől Wladiwosztokig, e 12,080 km. hosszú uton, melyet hajdan egy esztendő alatt tettek meg, míg ma 12 nap alatt megtehető. Beszélt e mesés vasut kényelméről, fel lévén szereve vendéglővel, fürdővel, hálókocsikkal, fényképező kamrával. A vonat repül s folyton új tájak tűnnek az ember szeme elé. Oroszországon túl megjelenik a láthatáron egy-egy gyár is, nemesített állatok legelnek a mezőkön, sőt falvak mentén itt-ott egy-egy iskola is feltűnik. Oroszország megmozdulása ez, utja a nyugati kultúra felé! De lassan eltűnnek a kettős keresztü templomok s megjelenik a félhold. Baskii földön járunk. E hajdan vitéz katonanép az koldus, elszegényedett. A vonat tovarepül az Ural havas-jeges bércei között. Óriási vashányák tűnnek fel itt Oroszországnak leendő ipari központján Az Uralban. Kaukázusban, Szibériában rengeteg holtan heverő kincs várja az időt, amikor az ember halottaiból feltámasztja. Elérkeztünk két kontinens határközébe. Nevezetes pont ez, Hány százezer veszendőbe ment élet mondott itt Isten-hozzádot hazájának. Hány száműzött könnyei öntözték e határkövet. Így elérünk az Obi folyó mocsaras síkjára, melynek vidéke ma már több gabonát termel, mint egész Nyugat-Europa. Ezért igen nagy ide a szegény orosz nép kivándorlása. Innen tovahaladva elfogy az orosz telepes, feltűnik a puszta őslakója, a kirgiz. Elhagyva Szibéria folyóit egymásután, közben egy-egy megriadt medve is feltűnik a láthatáron. Hazája ez — az őserdő végignyulik egész a Csendesoczeánig. E vidéken van az ázsiai orosz birodalom legnagyobb városa: Irkutok Gyönyörű havas táj ez, vetekedik az alpesekkel. Így érünk el Mongolin fatlan, horoskos sivatagjába, gulyák és ménések ezrei következnek, cifra szürös de copfos csikósokkal. Majd perzselő pusztai levegőre érünk s a Khingán hóval borított csucsa következnek. Így érkezünk a Sungari folyóhoz s érintjük a pestis rettenetes fészket. Innen már khinaiak között vezet az út s elérünk Wladiwosztokba, az oroszok egyetlen Csendestengeri kikötőjébe, amely szerintük bevehetetlen.

Az előadó adatait mindvégig legélénkebb módon fűszerezte s előadását lelkesen megtapsolták.

HIREK.

Szabad-liceumi előadások.

Hatodik esztendeje már, hogy a budafoki polgári iskolák tanári testülete első szabad-

liceumi előadását rendezte Budafokon. Kezdetben 20—30 hallgató előtt folytak le ezen ismeretterjesztő felolvasások, ma máre liceumi estéknek százakra menő közönsége van. Életrevaló, hathatós eszköze a szabad-liceum a kultúra terjesztésének. Közhasznú ismeretek, új társadalmi, szocialis eszmék, a technika egy-egy új csodája, idegen országok, népek ismertetése szerepelnek ezen esték programján, vetített képekkel kísért népszerű előadásban.

Az ezidei program méltóan sorakozik az előzők mellé. A siker ezidén sem lehet kisebb az eddigiekénél s kell, hogy méltóan jutalmazza a polgári iskola tanárainak nemes ügybuzgalmát, aldozatkészségét.

Az előadások sorrendje a következő:

1. November 15-én: Szibéria hósvatagjain keresztül. (Budapesttől Wladiwosztokig, végig a transzibériai vasuton.) Vetített képekkel. Tartja Baráthosi Balogh Benedek, szűvárosi polgári iskolai tanár, földrajzi utazó.

2. November 22-én: A rénszarvas huzájából. (Lappföld természeti szépségei, népe és népének életmódja.) Vetített képekkel. Utazásai alapján tartja Ispanovics Sándor, székesfűvárosi polgári iskolai tanár.

3. November 29-én: Utazás a csodacsép Ceylon szigetre. Vetített képekkel. Utazásai alapján tartja Barány Nándor, székesfűvárosi tisztviselő.

4. December 6-án: Budafok és környéke a római hódoltság idejében. Vetített képekkel. Tartja Mihalik Sándor állami polgári iskolai igazgató.

5. December 13-án: Tripolisz, az olasz-török háboru színhelye. Vetített képekkel. Tartja Kolb Lajos, áll. polgári iskolai tanár.

6. December 20-án: Egy nyáron át a jeges-tenger vidékén. (A szamojédek és zürjének közt.) Vetített képekkel Tartja Baráthosi Balogh Benedek, székesfűvárosi polg. iskolai tanár, földrajzi utazó.

7. Január 3-án: A talyigától a repülőgépig. (A posta és közlekedés a régi ipőkben.) Vetített képekkel. Tartja Pósch János, állami polgári iskolai tanár.

8. Január 10-én: Vörösmarty Mihály és költészete. Szavalatokkal. Tartja Balassa Sándor, állami polgári iskolai tanár.

9. Január 17-én: Budafok és környéke a népvándorlás idejében. Vetített képekkel. Tartja Mihalik Sándor, állami polgári iskolai igazgató.

10. Január 24-én: Szentpétervár és Moszkva. Vetített képekkel. Tartja Kolb Lajos, állami polgári iskolai tanár.

11. Január 31-én: A betegápolásról. Tartja Dr. Spitzer Gusztáv, községi orvos.

12. Február 7-én: Utazás a mesés Indiába. Vetített képekkel. Tartja Barány Nándor, székesfűvárosi tisztviselő.

Az előadások este pontosan 8 órakor kezdődnek, Belépti-díj nincs.

— Budafok község képviselőtestülete folyó hó 7-én rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen a következő határozatok hozattak. A budafoki róm. kath. káplánok évi ellátási díját az eddigi 305 koronáról 1911 január hó 1-től kezdődő hatállyal 500 koronára emelte fel a képviselőtestület, s egyben évi 15 korona utiatalányt szavazott meg részükre a közgyűlés. Weisz Samu és fia cég telekvételei ügyének tárgyalása határozatképtelenség miatt a december hó 12-én tartandó közgyűlés napirendjére utaltatott. Heinrich Mártonnak ingatlanára bekebelezett szegényalap-követelés törlése iránt az engedély

megadott. Franyó Ferenc, valamint Hochbaum Ferenc telekfelosztását engedélyezte a közgyűlés. Kiskoru Zuber József budafoki illetőségének megállapítása iránti kérelmét elutasította a képviselőtestület.

A közgyűlés legfontosabb tárgya a vízvezetési szabályrendelet módosítása volt. Az előjáróság javaslatot terjesztett elő a vízdíj valamint a vízmérő órák kölcsöndíjának felemelése, a vízvezetési bizottság megszüntetése, s az eddigi vízvezetési szolgálai állás helyett vízvezetési szerelői állás rendszeresítésére iránt. Az előjáróság javaslatát alaposan megindokolta. A vízdíj felemelését azért tartja szükségesnek, mivel a vízvezeték szűrőkészülékének megrongált állapota a községnek naponként igen nagy kárt okoz a kárt, amely a megszürt vezetékviz folytonos elcsurgásában nyilvánul, a község magától más módon elhárítani nem tudja, — a szolgáltatott víz árának felemelését kénytelen javasolni. Bármily méltánytalan dolog is, a fogyasztókkal megfizettetni olyan kárt, amelynek okozásában nekik részük nincs, — mégis kétségtelen, hogy a község e kár fedezéséről valami módon gondoskodni köteles lévén, a javasolt intézkedéssel a legkézenfekvőbb megoldást választotta. A mi véleményünk szerint e kár okozójának egyedül a község képviselőtestülete tekinthető, amely — bár a szűrők hiányairól évek óta tudomása van, a javításra szükséges összeg megszárazását mégis következetesen megtagadja. S őszintén sajnáljuk, hogy törvényeink nem adnak módot arra, hogy e kórok a bölcs képviselőtestületen behajthatnának. Ez talán elvonná a kedvét a képviselőtestület sok tagjának attól, hogy újabb és újabb honmentő ideák felvetésével a község e legelemibb, legsürgősebb szükségletének kielégítését állandóan megakaszthassa.

A vízmérő órák kölcsöndíjának felemelése azért vált szükségessé, mivel a község a vízmérő órákra mindeztideig alaposan ráfizetett a javítási és hitelesítési költségek nagysága miatt. A vízvezetési bizottság megszüntetése pusztán azon okból javasoltatott, mivel e bizottság emberemlékezet óta amugy sem működik. Mindenesetre elégséges ok ez a megszüntetés elhatározására. A vízvezetési szolgálai állás helyett egy községi szerelői állás rendszeresítése igen életrevaló idea, ami a községnek csak előnyére válhatik s mindenesetre jelentős megtakarításokat fog jelenteni a vízvezetési költségek és kiadások rengeteg birodalmában.

A képviselőtestület elvben helyeselte a vízvezetési szabályrendelet fentjelzett módosításait s e módosítás tervezetének elkészítésével a községi főjegyzőt bizta meg.

Folyó hó 9-én a község 1912. évi költségvetését tárgyalta a képviselőtestület. A költségvetés-tervezeten mindössze annyiban eszközölt a képviselőtestület változtatásokat, hogy a segélyezett szegények jegyzékéből néhányat törölt. E közgyűlésen Dr. Donszky Árpád községi képviselő szavazta a budafoki utcák közvesztélyes köztisztasági állapotát s indítványára a képviselőtestület megbizta a községi főjegyzőt egy vármegyei szabályrendelet-tervezet elkészítésével és annak a törvényhatóságnál való kieszközölésével. E szabályrendelet büntetés szankciója alatt kötelességévé tenné a háztulajdonosoknak a gyalogjárók, valamint a kocsit hetenkénti alapos tisztítását s megoldja egyszersmind a községi szemétfuvarozás régóta vajjudó kérdését is. Ugyanezen közgyűlésen elhatározta a képviselőtestület, hogy a jövőben a víz-

mérő órák számát a lehetőség szerint redukálja s a fogyasztók számára pauszálakat engedélyez. Elhatározta egyszersmind a vízvezetési szabályrendelet olyértelmű módosítását, mely szerint a vízvezeték bevezetése minden háztulajdonosnak kötelességévé tétessék.

— **Kitüntetett gyárosok.** A lefolyt turini nemzetközi kiállításon a budafoki gyárosok közül Brázay Kálmán sóborszesz és piperezappan-gyáros a grand prixxel, Herz és fia zománcedény sajtoló és fémárugyár és a gróf Keglevich István utódai cognac-gyár diszoklevéllel, a Naxos csiszolóárugyár pedig aranyéremmel lett kitüntetve.

— **Áthelyezés.** A vármegye alispánja Bénérd Géza tb. szolgabíró a ráckevei járásból szolgálatát a biai járásba osztotta be.

— **Esküdtök kisorsolása.** A pestvidéki kir. törvényszék folyó év december 4-től december 17-éig terjedő esküdtészi ülészakára Budafokról Holló Ferenc, Endresz István és Galambos Lajos; Nagytétényről pedig Stiff Béla lett mint rendes esküdt kisorsolva.

— **Vármegyei pótdadók.** A hivatalos-lap kimutatása szerint az állami adók arányában a folyó évre kivetett vármegyei közigazgatási pótdadó a biai járás 16 községére 10387 korona 95 fillérben van megállapítva. Ezen összegekből Budafokra esik 2961 korona 89 fillér közigazgatási pótdadó és 1480 korona 94 fillér katonabeszállásolási pótdadó.

— **Megnyílt ovoda.** A Tóth József-utcai ovoda e hét folyamán megnyitott. Az ezen körzetbe tartozó gyermekek beiratása megkezdődött.

— **Állításkötelesek jelentkezése.** A jövő évben sorozás alá kerülő 1889, 1890 és 1891 évben született ifjak jelentkezési kötelezettségére felhívjuk az érdekeltek figyelmét. Jelentkezni lehet a községi előjáróságnál a hivatalos órák alatt legkésőbb november 25-ig.

— **Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye gazdasági egyesülete** igazgató választmánya, ugyis mint vármegyei mezőgazdasági bizottsága gróf Keglevich Gábor egyesületi elnök elnöklété alatt folyó hó 6-án ülést tartott, Serfőző Géza titkár előterjesztése után tárgyalta a közigazgatás által véleményezés végett áttett ügyeket. A hadsereg ellátása ügyének előkészítésére egy bizottság küldetett ki. Két gazdakör megalakulása tudomásul vétetett. Az állatdíjazásokra nézve új tervezet állapított meg, mely szerint jövőben az állatdíjazások nem körzetenként, hanem községenként fognak megtartatni. A községi állattenyésztési társulatok és állatbiztosító szövetkezetek létesítése ügyében a kölcsönös állatbiztosító szövetkezettel tárgyalások indítatnak meg és ennek eredményéhez képest a szövetkezetek szervezése megindítatik. Jelentés tétel a tenyészállatbeszerzésekről és az akció ideiglenes megszüntetéséről. Mozgalmat indít az egyesület, hogy a cséplőgép vállalkozók által alkalmazott munkások jövőben az országos gazdasági munkáspénztárnál biztosítsanak. A megtörtént állatdíjazásokról jeletés tétel. Egyes községek apaállat beszerzésekre segélyben részesítettek. Új tagok vétettek fel. Az egyesület új alapszabályai életbeléptetésére a szükséges intézkedések megtételére. Az egyesület közgyűlése november hó 27-én délután fog a Megyeház termében megtartatni. Az állattenyésztési szakosztály és a lótenyészbizottmányi szakosztály ügy-

körébe tartozó ügyek Darányi Béla és Reusz Henrik elnöklété alatt tartott szakosztályi gyűléseken készítették elő. Az állatdíjazásokat a megyében dühöngő száj és körömfajás miatt csak október hóban tarthatta meg az egyesület. Állatdíjazások eddig Szabadszálláson, Kiskörösön és Aszódon tartattak, hol az anyag minőségéből az állattenyésztés fejlődésére lehet következtetni, legutóbb pedig október hó 22-én Czepléden tartott ló és szarvasmarha díjazás, hol igen kiváló minőségű anyag mutattatott be. Sikeres községi díjazások tartattak ezeken kívül Harta, Dunapataj, Püspökhatvan és Páty községekben. Legközelebb Zsámbékon és Pilisvörösváron tart még az egyesület nagyobb díjazást és ezzel az idei díjazások be is fejeztetnek. Előirányzatba volt véve a lódíjazásokra 1500 korona állami és 300 korona egyesületi díj. Szarvasmarha díjazásokra 1280 korona egyesületi és 2000 korona állami díj. A gazdasági egyesület tudomására hozta tagjainak, hogy oly talajokon, melyek a dohánytermelésre alkalmasak, a dohányjövedéki igazgatóság hajlandó a dohánytermelésre újabb, vagy az eddiginél nagyobb területeket engedélyezni. Felhívja erre a gazdák figyelmét, mert a dohánytermelés kellő beruházás és kezelés mellett szép jövedelmet biztosít és a kisgazdák is felkarolhatják ezt a jövedelmező termelési ágat.

— **Elveszett.** Vasárnap, folyó hó 5-én a Kereszt-, Hosszu-, Török- és Szálloda-utcai utvonalon egy 1911 évre szóló zsebnaptárt vesztettem el, melyben szüleim arcképe volt. Kérem a megtalálót, sziveskedjék azt Kereszt-utca 11. szám alatt leadni. Rodaut János.

— **Villamos vasut Budakeszire.** A m. kir. kereskedelmi miniszter Fuchs Hugó okl. mérnöknek a budapesti I-ső kerületben a Zugliget és Budakeszi utak elágazásától (Szép Ilonától) a Budakeszi-ut mentén Budakeszi községnek Kereszt-utcájáig vezetendő helyiérdekű villamos vasut vonalra az 1911. évi október hó 20-án kelt rendelettel kiadott előmunkálati engedély érvényét a lejáratától számítandó további egy év tartamára meghosszabbította.

— **Megszöktek az aszódi javítóintézetből.** Régebb idő óta lakója már az aszódi javítóintézetnek Prim Lőrinc 19 éves Budafoki suhanc, akit többrendbeli lopás miatt ítéltek a törvényszék javító-nevelésre. Ezidén másodszor szökik meg az intézetből e jeles ifju. Először ez év nyarán szökött meg s hazajött Budafokra. Másodízben e hó 2-án egy Bezzeg Mihály 17 éves tóketerebesi suhancal. E hó 5-én reggel fogták el őket Derecskey Béla, Szijártó István, Rigl Ignác és Nagy József községi rendőrök s így e nagyreményű ifjak újra visszakérültek az aszódi javítóintézet falai közé, melynek mind-ezideig nem sikerült őket megjavítani.

— **Minden izében hazai** gyártmány a Réthy Béla gyógyszerész eredeti pemetefucukorkája, a köhögés és rekedtség hirneves háziszere. A csinos kék papirdobozok, melyeken mindenkor rajta van a készítő aláírása, szintén hazai gyártmány. Számos hamisítvány lévén, a Réthy-névre különösen keretik ügyelni.

— **Rádium-források.** Már a nyár folyamán alkalmunk volt megemlékezni azokról a fel-tűnést keltő kutatásokról, melyeket Párisban élő hazánkfia, dr. Pzilárd Béla, a Curie-féle labororium volt assistense és jelenleg a „Laboratoire de Recherches Radioactives”

igazgatója, a Szt. Lukács-fürdői gyógyforrások radióaktivitásának megállapítása tekintetében végzett. A tudományos körök által szaktekintélynek elismert magyar tudós budapesti tartózkodása alatt körülményesen foglalkozott a Szt. Lukács-fürdő gyógyforrásainak vizsgálatával és kutatásainak eredményeképpen közli, hogy a Szt. Lukács-fürdő iszapfürdőjének forrásai 10 literenként 1602 mg. sec. radiumemanációt, iszapja kilogrammonként 1 microgramm radiumot, gáza 43,32 mg. sec. radiumemanációt tartalmaz, tehát: a Szt. Lukács-fürdő iszapfürdőjének összes tényezői jelentékenyen radióaktívok. A források, az iszap és a forrásgázok radióaktivitása a vizsgálatok során oly eredményeket tüntetett fel, melyek emanáció kapacitás tekintetében a ritkaságok közé tartoznak. A kimutatott rendkívüli radióaktivitás is igazolja a Szt. Lukács-fürdő forrásainak évszázados gyógyeredményeit.

— **Anyakönyvi hírek.** A helybeli anyakönyvi hivatalnál a folyó évi november 1-től 10-ig bejelentett születések: Hajnal Ilona, Kálmán Mária, Kovács Julianna, Fritz Ferenc, Roskopf Ilona, Haasz Márton, Chevriat Anna, Simay Kálmán, Tolfei István, Rádi Julia, Szebenyi János, Schirhardt Róza, Muskovics Béla, Adamaski Borbála, François József, Alfonz Miklós, Szabó Gizella; a folyó évben összesen 369. — **Halálozások:** Krausz Anna 3 hó, Hetesi József 10 nap, Tolfei István 1 nap, Mindler Lőrinc 3 hó, Kecskés Teréz 1 hó; a folyó évben összesen 204. — **Házasságok kötötték:** Mayer Lőrinc és Bleicher Magdolna, Wappler József és Komornik Erzsébet, Jahner György és Baumgartner Rozália, Scheer István és Kren Anna; a folyó évben összesen 88.

— **500 korona jutalomban** részesül az, aki lehetővé teszi nekem, hogy bíróság megbüntessem azokat, akik a 30 év óta kitűnően bevezetett Brády-fele gyomorcsépeket (ezelőtt máriazelli csépepek) hamisítják vagy utánozzák. A Brády-fele gyomorcsépepek rózsaszínű kartonba vannak csomagolva, melynek külzetén a védjegy, a marizelli Szűz Mária képe és az aláírásom, »C. Brády« látható.

Egyesületi élet.

Az Egyesült Budafoki Kaszinó és Sport-Club folyó hó 5-én tartotta meg ezévi rendes közgyűlését. Miklósy Lajos elnök nyitotta meg a közgyűlést, megemlékezvén az egyesületnek 1911. évi sikeres működéséről, külön is elismervén az egyesület titkáranak és Loór G. József vigalmi bizottsági elnöknek a lefolyt év sikereihez elsősorban is hozzájáruló munkásságát. A tisztikar jelentését Dr. Donszky Árpád titkar terjesztette elő, részletesen ismertetvén az év történetét s az egyesület minden egyes szervének működését. A pénztári zárszámadásokat és 1912 évi költségvetést Holló Ferenc pénztáros terjesztette elő. Végül a közgyűlés az új tisztikar választását ejtette meg, a módosított alapszabályok értelmében ezúttal már 2 év tartamára. Az új tisztikar a következő: Elnök Miklósy Lajos, alelnök Dr. Spitzer Gusztáv, titkár Dr. Donszky Árpád, jegyzők Berrár Gyula, Dr. Moór Elemér és Reitter József, háznagy Krausz Ferenc, könyvtáros Dr. Czermann Antal, pénztáros Felein József, ellenőr Klein Mór, gondnok Kollerits Károly, tennis-kapitány Loór G. József, vízikapitány Dörflinger János, Athletikai kapitány Fischer

Ágoston, Football-kapitány Barna Sándor, Jégkapitány Waltz Oszkár, orvos Dr. Káldor Adolf, ügyész Dr. Szokolay Jenő, számvizsgálók Miklósy Zoltán, Reiber Lőrinc, Rosner Izidor.

Adomány. A Dietzl vadásztársaság e hó 12-én a Budafoki Ifjúsági Kör sportlapja javára 17 korona 20 fillért adományozott, melyet ezúton köszönettel nyugtatunk.

A Budafoki Ifjúsági Kör football-csapata ismét tanujelét adta nagyszerű formájának, amidőn vasárnap a Baross Gábor-Telepi Football Clubot 11:0 arányban legyőzte, Gyárfás Sándor (N. S. C.) bíraskodása mellett.

A Budafoki Dalárda folyó hó 7-én választmányi gyűlést tartott, melynek legfontosabb tárgya az ez évi rendes közgyűlés előkészítése volt. A választmány a közgyűlés határnapját folyó hó 26-ára tűzte ki. Elhatározta a választmány, hogy amint minden évben, úgy ezidén is, bucsu napján (folyó hó 19-én) a róm. kath. templomban Szent Cecilia emlékére a dalárda egy magyar misét fog énekelni, melyet régi magyar énekekből Simonyi Lőrinc karnagy állított össze és tanított be. Ugyanekkor Haendel G. híres Largoját hegedűn, gordonkán és orgonán Rodaut János, Stutzenberger János és Simonyi Lőrinc fogja előadni.

Az Egyesült Budafoki Kaszinó és Sport-Club választmánya folyó hó 16-án este 7¹/₄ órakor ülést tartott. A vigalmi bizottság elnökévé a választmány egyhangulag Loór G. Józsefet választotta meg. Az egyesület sportbizottságába Dr. Donszky Árpád, Krist Károly Ferenc, Krausz Ferenc és Kollerits Károly küldettek ki. Az évente szokásos Széchenyi-ünnep határnapját a választmány december hó 16-ra tűzte ki, rendezésével pedig a vigalmi bizottságot bízta meg. A választmányi ülés után társasvacsera volt.

Irodalom.

* **Ritoók Emma: „Négyen a tűz körül.”** (Modern Könyvtár 69 szám.) Ritoók Emma most adta ki a »Modern Könyvtár« című vállalatban azon novelláinak egy részét, melyek annak idején a »Pesti Napló«-ban jelentek meg. A legnagyobb figyelmet érdemli ez a kötet, melynek minden sorára rányomva az eredeti, nagy egyéniség bélyege. Minden körből való tárgyat, minden külső benyomást sajátosan egyéníteni tud Ritoók Emma. Oly páratlan könnyedséggel vezet át a társadalmi, esztétikai és filozófiai kérdések tárgyalásán, hogy még olyanokat is lebilincsel, akik természetes, lényegükből folyó undorral fordulnak el minden mélyebb megfontolást követelő gondolatláncolat tárgyalásától. A laikusok előtt talán jelentéktelennek látszó eseményeket oly oldalukról látja, mely határozott érdekesseget mutat és olyannak látjuk mi is — az ő szemével. Igazán gazdagon tartalmaz ez a könyv, s az olvasóra nem pillanatig tartó hatást gyakorol, hanem soká, nagyon soká élnek a'akjai, jelenetei képzeletünkben, sőt még részletekre is emlékezünk, annyira hozzánk férközik lebilincselő, könnyed előadásával, finomult, választékos nyelvvel.

Rupp Miklós.

* **Újabb megjelent könyvek:** »Miranda.« Lyrá regény. Irta: A. Fogazzaro. Zempléni Árpád fordítása. (Franklin, 2 korona.) — »Szántottam, vetettem.« Beszédék és tanulmányok. Irta: Maczki Valér. (Rényi Károly

Budapest, 7 korona) — »Bajza József élete és munkái.« Irta: Farkas Zoltán. (Olcsó Könyvtár 1637—1640. sz. 80 fillér.) — Rousseau »Emil«-je Schöpfin Aladár fordításában. (Franklin, 10 korona.) — »Vélemények új egyetemek alapításáról.« Aktuális. (Franklin, 3 korona.) — »Schakespeare hatása a vigjáték-író Vörösmartyra.« Irta: Weber Artur. (Schakespeare-tár, 1911.) — »A régi Budapest építőművészete.« Irta: Petrik Albert. (Budapest, ifj. Nagel Ottó.)

CSARNOK.

Lagrimoso.

Most sir a lelkem újra . . .
Valami régi elfeledett vágynak
Fel-fellángoló érzési csatáznak.

Sok könny pereg fájón a csatámra,
Sok könny, mely éget, fáj, lever,
Sok álom széttépve hever.

És aztán, végre, vége a csatának,
A könnyek árja megakad, eláll,
S ott fekszem Eiréné lábainál.

A csendes nyugalom gyötör,
Szeretnék újra lángolva csatázni,
Széttépni minden emlékem, álmon,
Hogy ne maradjon semmi, ami fáj,
Ezen a napsütött, derűs világon.

Miklós Zoltán.

Téli esték.

Büvös, varázsos téli estéken
Nézek a csöndes, fehérülő tájra —
S édes béke száll fáradt lelkemre,
Mégvért szívem mintha nem fájna.
Nézem a hulló ezer hópelyhet,
Bohó táncosít a néma légnak,
Amint habfehér takarót fonnak
A föld számára lágy szemfedélnek.

S a kedves esték jól eső csendje
Álmok foglyává teszi a lelkem;
. . . Bolyongok a mult virágos utján
S a jövő lezárt titkait sejtem . . .
— Gyermekkoromnak karácsonyfája
Téli alkonyon ragyogott nálunk,
S a tiszta öröm ujjongásától
Mindig csak télen visszhangzott házunk.

Aztán tavasz lett . . . És újra tél jött . . .
S megejté lelkem az első ábránd.
Sejtelmes érzés suhant szívembe,
Álmaim hőst keresném, várnám . . .
S mikor a fonnyadt falevelekre
Először hulltak újra hópelyhek,
— Temetve álmos, fáradt virágot,
Fehér lepellel fodve a kertet;

Amikor elhalt lomb suttogása
S eljött az első téli alkonyat:
Végre megláttam, — szívembe zártam
Szomorú szemed, sápadt arcodat.
. . . S azóta ketten várunk a télre;
Sokszor boruba, sokszor könnyezve . . .
El-elcsüggedünk, busan ha látjuk:
Kevés, ki nálunk többet szenvedne.

Amde ilyenkor be-belopódzik
Fájó szívünkbe szebb jövő alma;
Egy téli alkony varázsa lep meg,
Mely után szívünk sóhaja száll ma,
Es újra hisszük, hogy el-fog jönni
A mi napunk is, melyet úgy várunk,
Hisz összekapcsol sirig, mindvégig
S nem enged többé búval elválunk,

Havat hullató téli estéken
Nézek a csöndes fehérő tájra
S úgy érzem: mintha mellettem volnál
Álmimnak hőse, szívem királya,
Hallani vélem az esti csendben
Lágy, édes szódat: ». . . Ne sirj, ne könyezzl
Közel van végre a szent karácsony,
Amely, mint a mi megváltónk, jön meg!
Mignon.

A kinek nincs rendben az emésztése, most csekély költséggel és teljes kényelemben megjavíthatja, ha 3—4 héten keresztül minden reggel éhgyomorral 1/2 borospohárnyi természetes **Ferencz József**-keserűvizet megiszik. Így a drága fürdő-költségeket teljesen megtakaríthatja, mert a valódi Ferencz József-keserűviz nemcsak pillanatnyilag hat, hanem rendszeres használat mellett a belek normális működését is teljesen helyreállítja. — Kapható gyógytárakban és fűszerkereskedésekben. A Szétküldési-Igazgatóság Budapestén.

KÖHÖGÉS

rekedtség és hurut ellen nincs jobb a
RÉTHY-féle pemetefu cukorkaknál!

Vásárlásoknál azonban vigyázzunk és határozottan RÉTHY-félét kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van.

Az eredetinek minden egyes darabján rajta van a RÉTHY-név.
1 doboz ára 60 fillér. Mindenütt kapható.

Budafok község előljárósága
adóügyi osztályától.

7316
1911 sz.

Hirdetmény.

A budapestvidéki m. kir. pénzügyigazgatóság 139409/VII. 1911 számú körrendelete értelmében felhívhatnak a vallomásadásra kötelezettek, hogy az 1912. évi házbérvallomási íveket pontosan és a valóságnak megfelelő hűséggel kitöltve a községi előljáróság adóügyi osztályánál 1911. évi november 2-től november 30-ig annál is inkább nyujtsák be, mivel ellenkező esetben 1 és 4%-os házadó-pótlékkal is meg lesznek róva a házbéradón felül.

Budafok, 1911 október 26-án.

Kovács Ignác
jegyző.

Brády-féle gyomor-cseppek

4-11

a Máriacelli Szűz Mária védjegygyel ellátva, melyeket „Máriacelli gyomor-cseppek”-nek nevez a nép, 30 esztendő óta úgy beváltak, hogy nélkülözhetetlenek minden háztartásban. E cseppeknek utólréghetetlenül jó hatása van emésztési zavaroknál, azután páratlan gyomorrontás, gyomorégés székrekedés, fej- és gyomorgörcsök, émelygés, szédülés, hányás, álmatlanság, kölyök, vérszegénység, sápkór stb. ellen. Kapható minden gyógytárban. Egy nagy üveg K 1.60, kis üveget 90f.-ért, 6 üveget K 5.40, nagy üveget K 4.80 beküldése után küld franco:

BRÁDY K. gyógyszerháza a
„Magyar Királynak” BÉCS,
I. Fleischmarkt 2. Depot 5.

Ügyeljünk a védjegyre, amely a Máriacelli Szűz Mária ábrázolja, a vöröszínű csomagolásra, s az aláírásra, amely az oldalt levő kép másolata és utasítsunk vissza minden utánzatot.

Hirdetmény.

A Csepeli Takarékpénztár Részvénytársaság Csepelen, Fő-utca
43. sz. alatt működését 1911.
november 1-én megkezdette.

Csepel, 1911. november hó.

Az igazgatóság.

I. II. OSZTÁLYU TÉGLAÁRUK

Péter Pál-utca 70. szám
: alatti téglagyáramban :
: olcsó árban kapható. :
Fedor Csák János
téglagyára — Budafok.

BUDAFOKI

tündértelep,

beékelve a fővároshoz legközelebb fekvő és legélénkebb forgalmu Budafok községbe; **vizvezeték és villamvilágítás.** Közlekedés villamos vasuton, a magyar kir. államvasut és a déli vasut vonalain, remek 150 és 300 □ öles **1000 házhely** öt évi törlesztésre eladó.

Olcsó házépítkezés takarékpénztári költséggel.

Kimerítő prospektussal szolgál **Rauscher György** látszerész, Budapest, IV. Duna-utca 6; továbbá Budafokon, Tóth József-utca 43. sz. a. **Bayer Jakab** vendéglős, a ki szóbeli felvilágosítást nyújt és a házhelyeket a helyszínén megmutatja.

Takarékbetétek életbiztosítással.

Takarékosság

heti vagy havi befizetések alapján. :: A betétek 4 százalékkal kamatoztatnak

Minden heti 1 koronás befizetéssel

1000 koronát
biztosíthat.

Budafok és Videke Takarékpénztár
Részvénytársaságnál, Budafokon.
Telefon: Budafok 10.

Dietzl József

bornagykereskedő és bortermelő

B u d a f o k.

Császári és királyi udvari szállító, valamint József főherceg ő császári és királyi udvari szállítója.

Szerb királyi udvari szállító.

Alapítva 1849-ben.

HAGGENMACHER

Kőbányai és Budafoki Sörgyárak Részv.-Társ.

Ajánlja kitűnő minőségű márciusi, király, bajor, szalon, goliát, maláta söreit hordókban és palackokban.

VÁROSI IRODA:

Budapest, V. ker., Kádár-utca 5. sz.

TELEFON 14-60.

Grabsits-vendéglő a Repülőgéphez Albertfalva 10. sz. (Közel a villamosmegállóhoz.)

A kényelmes helyiségekben minden vásár- és ünnepnap **cigányzene.**

Jó alkalmas hely multságok és bálók tartására. Nyitva vasárnap egész éjjel. Kitűnő konyha, a legjobb magyar fajborok.

Az őszi idényre

mindennemű férfi-, női- és gyermek-cipők már most kaphatók

Hajdinyák György

cipő-üzletében

Budafok, Kossuth Lajos-utca 12.

Raktáron tartok saját készítményű férfi-, női- és gyermek-cipőket. Dús választék amerikai box, sevró különlegességekben.

Megrendeléseket a legnagyobb pontossággal eszközölök.

Fájós és lúdtalpú lábakra, valamint orthopédiai munkákra kiváló gondot fordítok.

Javításokat gyorsan és pontosan eszközölök.

Több díszklevéllel kitüntetve.

Talisman

Törley Józs. és Társa

Promontor
Budapest.

Cognac

Czuba-Durozier & Cie.

francia cognac-gyár

Promontor.

Vezérügynökség:
Ruda és Blochmann, Budapest.

Kapható mindenütt.

Ifj. Eberhardt Vilmos

épitőmester, építkezési vállalkozó és gőzfűrésztulajdonos

B u d a f o k.

Elvállal mindennemű

építkezési famunkákat, fametszéseket, építészeti és ácsmunkákat.

szállít lakásokba is mindennemű

metszett és aprított tűzifát, saját gyártmányú esztergályos munkákat, hordókénszer-szorítókat, facsapokat, hordódugókat és akonákat.

Mindennemű csomagolási és postaküldeményekhez való ládákat belegegetett czéggel vagy anélkül.

Szállít saját bányájából építési homokot, Betton-, kerti- vagy Coulée kavicsot, saját gyártmányú Cement-lemezeket természetesen vagy kívánt szín- és formában, valamint kéményfödél és Mozaik-lemezeket is. Szállít továbbá Portland- és Roman-cementet épületekre v. házba a legjutányosabb árban.

Ajánlatok és megrendelések a gyári irodába

Budafok, Ország-ut 33. szám

intézendők.

Transylvania

LOUIS FRANÇOIS & Co

császári és királyi udvari szállító.

Promontor